

Ulkoasiainministeriön ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välinen kontaktiryhmä Toimintasuunnitelma 2017

Tausta

Ulkoasiainministeriön ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välinen kontaktiryhmä perustettiin vuonna 1998 silloisen ulkoasiainministerin Tarja Halosen päätöksellä. Ryhmän asettavat ulkoasiainministeriö ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus, ja sen jäsenet toimivat tehtävässään toistaiseksi. Ulkoasiainministeriön jäsenet edustavat oikeuspalvelua, Eurooppa-osastoa, viestintäosastoa sekä poliittista osastoa. Kokouksiin voi osallistua varajäseniä tiedonkulun varmistamiseksi. Kontaktiryhmä on asetettu kehittämään ja lisäämään Ahvenanmaan esimerkin käyttöä kansainvälisissä yhteyksissä sekä lisäämään myös muilla tavoin tietoutta Ahvenanmaasta ja yhteyksiä Ahvenanmaahan. Nämä tavoitteet voidaan saavuttaa esimerkiksi laajentamalla ja tiivistämällä ulkoasiainministeriön ja ulkomailla ja kansainvälisissä elimissä toimivien suomalaisedustajien kontakteja Ahvenanmaan maakunnan hallitukseen. Kontaktiryhmän tavoitteena on myös avoin tiedonvaihto maakunnan hallituksen ja ulkoasiainministeriön välillä.

Kontaktiryhmä piti ensimmäisen kokouksensa joulukuussa 1998. Ryhmä on kokoontunut kahdesta viiteen kertaan vuosittain. Vuosina 1998–2016 kontaktiryhmä on muun muassa järjestänyt Ahvenanmaata koskevia seminaareja ja näyttelyjä eri teemoista sekä osallistunut tällaisiin seminaareihin ja näyttelyihin, toteuttanut analyysin Ahvenanmaan esimerkin käytöstä ja tutustunut muun muassa Crisis Management Initiative -järjestön toimintaan Helsingissä, Kriisinhallintakeskukseen Kuopiossa sekä ulkoasiainministeriön suunnittelu- ja tutkimusyksiköihin. Lisäksi ryhmä on keskustellut ulkomaisten toimittajien, tutkijoiden ja poliitikkojen Ahvenanmaan-vierailuista, maakunnan kansainvälisestä asemasta, kansainvälisistä vähemmistö- ja autonomiakysymyksistä, turvallisuuspoliittisista kysymyksistä ja tiedotusasioista sekä yhteistyön eri muodoista ulkoasiainministeriön, muiden ministeriöiden ja Ahvenanmaan välillä.

Toiminnan yleiset tavoitteet

Kontaktiryhmän yleisenä tavoitteena on muun muassa

- seurata turvallisuuspoliittista kehitystä ja tässä yhteydessä kartoittaa, mille maailman ongelma-alueille ja kriisipesäkkeille Ahvenanmaan esimerkki voisi soveltua;
- jatkaa erilaisia hankkeita, joissa Ahvenanmaata käytetään esimerkkinä autonomiasta ja konfliktinhallinnasta;
- seurata niiden kansainvälisten sopimusten tulkintaa, jotka sääntelevät Ahvenanmaan asemaa itsehallinnollisena, demilitarisoituna ja neutralisoituna alueena, sekä valvoa sopimusten kestävyttä kehitettäessä kansainvälistä turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä;
- edistää ulkoasiainministeriön sekä sisäministeriön ja Ahvenanmaan välistä yhteistyötä siviilikriisinhallinnassa ja konfliktinhallinnassa;
- kehittää ahvenanmaalaisten resurssien käyttöä siviilikriisinhallinnassa ja konfliktinhallinnassa esimerkiksi edistämällä rauhanneuvotteluja, rauhankeskusteluja, kansainvälisiä opintovierailuja sekä Ahvenanmaan esimerkkiä koskevaa tutkimusta;

- markkinoida aktiivisesti Ahvenanmaata mallina kriisinhallinnasta ja vähemmistöratkaisuista;
- järjestää yhdessä Ahvenanmaata koskevia seminaareja maakunnan ulkopuolella;
- tukea ja tarvittaessa käynnistää Ahvenanmaata koskevan tiedotusaineiston tuottamista ja levittämistä;
- avustaa ulkomaisia journalisteja, poliitikkoja ja virkamiehiä näiden vieraillessa Ahvenanmaalla;
- varmistaa, että Ahvenanmaasta tiedotetaan kansainvälisten asioiden valmennuskurssilla ja että koulutuksen aikana järjestetään Ahvenanmaan-vierailuja säännöllisin väliajoin;
- varmistaa, että Suomen suurlähettiläitä sekä lehdistö- ja kulttuuriavustajia tiedotetaan säännöllisesti Ahvenanmaasta heidän ollessaan kotimaassa, sekä varmistaa, että tiedotuspäiville kutsutaan ahvenanmaalainen tiedottaja;
- varmistaa, että ministeriöiden virkamiesten ja Suomen ulkomailla olevien lähettiläiden saatavilla on ajantasaista ja relevanttia tietoa Ahvenanmaasta.

Toiminta vuonna 2017

Vuodeksi 2017 kontaktiryhmä suunnittelee seuraavaa toimintaa:

- **Kontaktiryhmä pitää teemakokouksia**
- **Tietoa Ahvenanmaan esimerkistä jaetaan suurlähetystöille ja kansainvälisten elinten suomalaiselle henkilökunnalle**
Tietoja Ahvenanmaasta päivitetään säännöllisesti ulkoasiainministeriön internetsivuille ja intranettiin sekä tarvittaessa muille ulkoasiainministeriön hallinnoimille sivustoille. Tietoa jaetaan myös sisäisten koulutusten yhteydessä.
- **Helsingissä järjestettävät pyöreän pöydän keskustelut Ahvenanmaan esimerkistä, rauhanvälityksestä ja turvallisuusyhteistyöstä** suunnataan Helsingissä oleville lähettiläille sekä ulkoasiainministeriön, oikeusministeriön, puolustusministeriön, ulkoasiainvaliokunnan sekä Ahvenanmaan hallinnon johtaville virkamiehille.
- **Säännöllisiä tapaamisia ulkoasiainhallinnon johtavien virkamiesten kanssa**
- Kontaktiryhmä **osallistuu aktiivisesti** mm. Ahvenanmaan rauhaninstituutin sekä maakuntapäivien suunnittelemiin seminaareihin.

Kontaktiryhmän sihteeriys

Kontaktiryhmän juoksevan toiminnan sihteeriyttä hoitaa ulkoasiainministeriö yhdessä Helsingissä toimivan Ålandskontoretin kanssa. Ålandskontoret ylläpitää ja päivittää luetteloa Ahvenanmaan esimerkkiin liittyvistä vierailuista ja yhteydenotoista. Luetteloa asiaan liittyvästä kirjallisuudesta ylläpitää Ahvenanmaan maakuntapäivien kirjasto. Kontaktiryhmällä on oltava käytettävissään budjetti.